

Mand, der paa dette Omraade maa siges at være særlig sagkyndig, nemlig Distriktslæge Rambusch, og som i 16—17 Aar har virket som Distriktslæge øvre paa Hedeegnen, mener om dette Spørgsmaal om Hedeopdyrking og de Kaar, som de Mennesker, der dyrke Heden, leve under. Med den højtærede Formands Tilladelse skal jeg oplæse et Brudstykke af en Artikel, han har skrevet i et Hæfte, han for nylig har udsendt. Det bidrager nemlig i ikke ringe Grad til at belyse de fattige Hedehusmænds Levevilkaar. Han skriver der: „Saa er der Opdyrkingen af Hederne. Ja, man bør vel glæde sig over hver Tønde Land Hede, der omskibes til Madjord. Men Sandheden er alligevel den, at ikke faa Steder er Heden af en saadan Beskaffenhed, at den ikke egner sig til Opdyrking, ikke en Gang til Beplantning, thi selv Bjergfyren trives hist og her ret kummerlig. Men Heden opdyrkes alligevel, thi ofte repræsenterer den hele Sønnens Arv. Naar man som jeg har haft Lejlighed til at følge en saadan Nybygger og hans Familie i en Aarrække, saa køles Begejstringen for Hedeopdyrkingen noget af. Med gode Kræfter og lyst Haab tager man fat paa Hedens Oppløjning. 10—15 Aar efter ere Mand og Hustru krummede af Slidet og hostende, Børnene blege og kirtelsvage; Heden er forsvunden, men Prioriteten stegen, Kosten er skral, men Sliddet er vokset, Livsmodet er borte, og Tuberkulosen kommer indendørs. Under utroligt Slid og Savn er Heden forvandlet til Agerland, men han, der hidførte denne Foryndling, han naar sjældent at leve blot ét Aar paa Livets Lysside. Mose, Kær og god Hede kan opdyrkes med Fordel, men den tørre, tyndskjoldede Hede skal man lade ligge eller beplante, thi den kræver mindst en Generations Slid, Lykke og Sundhed for at blive brugelig. Ofte nægte da ogsaa Børnene af saadanne Hedeopdyrkere at overtage Hjemmet efter Forældrene og søge Arbejde andet Sted. Det er intet Under, at ca. 60 Mennesker eller 1,5 pCt. af Befolkningen aarlig udvandre fra disse Egne, og at Mangel paa Arbejdskraft er ret følelig. Det værste er endda, at det er de unge, arbejdskraftige Mennesker, der udvandre, medens de gamle blive tilbage, biende paa Alderdomsunderstøttelsens frelsende Hjælp“. Man ser altsaa i denne Udtalelse af en Mand, som jeg anser for meget sagkyndig paa dette Omraade — i hvert Fald faar man ved at læse hans Afhandling den Opfattelse, at han med megen Flid og Energi har be-

stræbt sig for at sætte sig ind i disse Forhold —, under hvilke daarlige Livsforhold Hedeopdyrkerne leve. Det vilde derfor være en god Gerning, om man fra Statens Side vilde tilstaa dem en Paa-skønnelse ved et Tilskud, der kunde hjælpe dem noget over Vanskelighederne. Jeg mener, det maatte kunne gøres, uden at man behøvede at drage alt for megen Partipolitik ind deri. Det ærede Medlem for Give (N. C. Jensen) synes ganske vist at være af en noget anden Opfattelse, idet han forleden Dag tillod sig at insinuere, at naar Socialdemokraterne i det hele have rejst dette Krav, var det ikke saa meget af Kærlighed til Hedehusmændene, som det var for at skabe ny Jord for den socialistiske Agitation. Jeg ved ikke, hvorledes det ærede Medlem for Give er kommet til dette Resultat. Jeg antager ikke, han eksperimenterer med Tankelæsning, men i al Almindelighed stoler paa sin personlige Opfattelse, men noget kunde tyde paa, at den i dette Tilfælde skyldes sur Ærgrelse over, at det ikke er ham selv, der har fremsat dette Krav. Det vilde have passet umaadelig godt for Repræsentanten for Give, i hvilken Egn der som bekendt ligger store Hedearealer. Det vilde være faldet godt i Traad med den ærede Repræsentants Kredsinteresser, om han havde fremsat dette Krav. Dette har han imidlertid ikke gjort, han har glemt det. Men der er da ikke Grund for ham til at ærgre sig over, at Socialdemokratiet har gjort det. Jeg kan i det hele berolige ham med, at hvis enten han eller hans Parti eller andre Partier skulde glemme at stille Forslag, der tage Sigte paa at hjælpe Smaakaarsfolk, hvad enten de findes paa Land eller i By, ville Socialdemokraterne ogsaa i Fremtiden betragte det som en kær Op-gave at stille Forslag i saa Henseende.

Der er ogsaa en anden Vej at gaa til Ophjælpning af de tyndt befolkede Hedeegne — og det er mig en Glæde at se, at man er slaaet ind paa den — nemlig at anlægge ny Baner derovre. Det er sket i ret stor Udstrækning i de sidste Aaringer, og det er mig en stor Tilfredsstillelse at se, at Jernbanekommissionen enstemmig indstiller at anlægge en Bane fra Silkeborg til Bramminge, der altsaa skal danne en Fortsættelse af Langaa—Silkeborg Banen. Denne Bane vil komme til at gaa gennem store Hedestrækninger og vil faa stor Betydning for disse Egne, ligesom den sikkert vil faa Betydning for Trafikken i det hele. Dette skal jeg imidlertid ikke komme